

© Editura EIKON

București, Str. Smochinului nr. 8, sector 1
cod poștal 014605, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNC SIS)

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a
României

ISBN: 978-606-711-709-7

Editor: Valentin Ajder

Alin L. Mărginean

Giacomo Casanova

Arta de a păși mereu lângă prăpastie
fără a cădea în ea

Prefață de
Varga Attila

E I K O N

2017

Giacomo Casanova – O nevoie sufletească?

În momentul în care un prieten apropiat m-a întrebat dacă aş dori să scriu o prefaţă la cartea lui Alin L. Mărginean sugestiv intitulată: *Giacomo Casanova. Arta de a păşi mereu lângă prăpastie fără a cădea în ea*, nu am ezitat să îmi afişez surprinderea şi entuziasmul totodată. Fără dar şi poate, a fost cea mai inedită invitaţie de pe plan academic de care am avut parte anul acesta. Întâi de toate, nu îmi imaginam că un autor român îşi poate propune să scrie o carte despre Casanova. De ce ar scrie aşa ceva? Ce anume ar mai putea aduce nou în sfera acestui subiect comparativ cu tot ceea ce s-a scris până acum? S-au mai găsit, între timp, surse arhivistice inedite despre viaţa renumitului seducător al sufletului feminin care a făcut furori în epoca sa? Oare ce ar mai fi de spus interesant privitor la acest personaj de legendă?

Sunt multe întrebări care m-au şi convins, în cele din urmă, să mă aplec cu interes asupra manuscrisului ce mi s-a încredinţat, având certitudinea fermă că, după ce voi termina de parcurs rândurile autorului, nu voi rămâne dezamăgit. Cu siguranţă, tot ceea ce ne propune Alin L. Mărginean spre lectură este mai mult decât o carte interesantă şi incitantă despre o

tipologie distinctă care te fascinează prin povestea irezistibilă pe care o are în spate.

Îndrăznesc să spun că volumul autorului reprezintă și o invitație, elegant făcută, de a te privi în propria oglindă, nu de dragul cochetăriei, cât mai ales pentru a avea, poate finalmente, câteva momente de sinceritate deplină față de tine însuși/înseși. Cum ești tu, de fapt, în viața de zi cu zi, iar prin prisma acestei realități cum alegi să îi privești pe alții? Care este prima proiecție mentală pe care ți-o faci în clipa în care auzi un cuvânt precum „Casanova”? Te privești în oglindă zâmbind enigmatic? Sau mai ai răbdare să te uiți la tine îndelung, lăsând la o parte temeri sau alte măști artificiale atent puse la locul lor?

Autorul acestei cărți nu și-a propus să scrie povestea de față motivat de faptul că a făcut descoperiri senzaționale de arhivă. Din contră. Meritul unei asemenea contribuții constă în aceea că ea ne oferă șansa de a învăța cum să privim, respectiv cum să descoperim și altfel un personaj care are deja o etichetă seculară aproape imposibil de modificat. Te mai poți gândi la Casanova și altfel decât la perversul seducător, maestru imbatabil în a trece prin așternuturile sale sute de femei? Și totuși... Giacomo Casanova are și alte dimensiuni ale existenței sale care sunt la fel de fascinante, însă, la acestea, prea puțini s-au raportat până acum.

Privindu-l cu ochii minții, mi-am întărit convingerea că, nici în epoca sa, nu au fost prea mulți aceia care s-au dovedit cu adevărat interesați să îl aprecieze și să-l cunoască în profunzime și prin prisma altor calități decât cele cu care s-a eternizat în conștiința colectivă. Conversația pe care Casanova însuși o are, la

un moment dat, cu titanul literaturii germane Johann Wolfgang von Goethe este deosebit de edificatoare în acest sens:

„— O, Casanova! Păi tu esti celebru!...

— Cunoști traducerea „Iliadei” în italiană, pe care am făcut-o eu? Întreabă Casanova, prin de nădejde.

Goethe zâmbi.

— Iliada? Nu. Noi te cunoaștem drept bărbatul care a înnebunit mai multe femei decat Ludovic al XV-lea.

Goethe făcu un gest (obscur) cu degetul. Întreaga asistență izbucni în râs”.

Chiar dacă și-a dobândit nemurirea prin abilitatea sa unică de a se apropia de sufletul feminin, de așa manieră încât oricine, indiferent de timp, și-ar fi dorit să-i deprindă „Rețeta Magică” spre „a merge la sigur” în arta seducerii femeilor frumoase, în realitate, acest talent i-a fost adesea o povară care nu i-a umplut un dureros gol sufletească: a vrut, pur și simplu, să fie iubit pentru ceea ce era el ca om și ca suflet. Giacomo Casanova, între multe altele, a știut să fie și un erudit. Lui i se datorează apariția jocului de Loto, iar cu aproape un secol înaintea lui Jules Verne a reușit să anticipeze science fiction-ul în deja celebra sa lucrare *Icosameron*. Opera sa este, de altfel, o combinație fascinantă de magie, filosofie, romantism, spionaj, afaceri, diplomatie, istorie și sociologie, autorul fiind convins de faptul că „Știința înseamnă Putere”, prin urmare „Este important să iubești ca să cunoști și să cunoști ca să trăiești.”

Inițiat în francmasonerie la Lyon, în anul 1755, în casa Doamnei de Rochebrun, de către Alexandre-Louis de Rochebrun la recomandarea Marchizului d'Urfe, Casanova a avut contact și cu Rozicrucianismul.

Apropierea de masonerie i-a fost benefică, întrucât așa cum el însuși recunoaște: „*Un tânăr de neam, care vrea să călătorească și să cunoască lumea, și ceea ce se numește lumea bună, care nu vrea să se pomenească la o adică mai prejos de cei deopotrivă cu dânsul și să fie înlăturat de la toate petrecerile lor, trebuie să se inițieze în ceea ce se numește francmasonerie.*”

Dimensiunea masonică a dat o coloratură aparte existenței sale. A călătorit mult, din Anglia până în Rusia, iar personajele pe care le-a întâlnit de-a lungul peregrinărilor sale i-au marcat profund viața. După conversații profunde cu figuri de marcă precum: Voltaire, Marchizul de Sade, Goethe, Benjamin Franklin, Wolfgang Amadeus Mozart, Frederic cel Mare al Prusiei, Regina Maria Antoaneta a Franței, filosoful Denis Diderot, Ecaterina cea Mare a Rusiei, Papa Clement al XIII-lea care i-a dăruit și „Pintenul de Aur”, titlu oferit foarte rar mai ales celor care s-au evidențiat prin credința, dăruirea și promovarea catolicismului, viața lui a devenit, cu siguranță, una foarte atractivă și plină de semnificații.

Oricine îi citește *Histoire de ma Vie* nu are cum să nu ajungă la concluzia că renumitul personaj a fost, fără dar și poate, un model de carismă, umor și geniu creator. Așadar, nu e de mirare că felul său de a fi a avut atâta priză la public. Cu toate acestea, Giacomo Casanova a fost un veșnic pribeag în căutarea unui crâmpiei de liniște alături de cineva care să-l simtă și să-l înțeleagă cu adevărat. Conexiunea sa cu frumoasa Henriette i-a fost de referință în acest sens. Nu vom ști niciodată din ce motiv nu a putut să fie cu ea până la capăt, însă un lucru este cert: chiar și în anii în care

s-a retras la Castelul Dux, imaginea ei i-a rămas adânc întipărită în suflet de așa manieră încât a povestit despre ea tuturor, iarăși și iarăși...

În acele ipostaze de nostalgie, Giacomo Casanova a fost, cu siguranță, cel mai magistral. Nu e greu să ne imaginăm una dintre scenele în care renumitul pribeag prin suflete feminine, în fața unei audiențe pretențioase ce venise să-l viziteze, nu vorbea despre mulțimea cuceririlor sale sau despre strategii aparte de seducție, cât mai ales despre un alt suflet de care lăsa a se înțelege că îi era foarte dor. Eu cred că acelea erau, cu adevărat, ipostazele în care pășea autentic lângă prăpastie fără nicio teamă că va cădea în ea... De unde atâta siguranță? Pur și simplu, gândindu-se la persoana care l-a iubit pentru că a reușit să-l cunoască și să-l simtă până în profunzimile sufletului, viața lui, prin intermediul Ei, a dobândit multă culoare și sens deopotrivă.

Încercând să intru în pielea personajului, îndrăznesc să spun că, poate pentru prima oară după mult, mult timp, Giacomo Casanova a simțit că, alături de Henriette, nu mai trebuie să caute, întrucât, acolo lângă ea, are pace și liniște... aproape de Ea este în sfârșit Acasă...

Am citit mult despre acest personaj de-a lungul anilor. Am călătorit mult prin diverse pagini, încercând să-l cunosc mai bine, ca om și ca francmason deopotrivă. Pe durata pribegiilor mele, mi-a fost dat să observ că lumea îl devorează pe Casanova cu propria curiozitate, încercând să stoarcă de la el cât mai mult din acea putere de seducție cu care, fără dar și poate, a dobândit o mare faimă. Parcurgând însă acest

manuscris, m-am oprit brusc din peregrinările mele, iar preț de mai multe ore am stat să citesc și să recitesc, imaginându-mi șederea la lumina lumânărilor puse pe candelabre mari în Castelul Dux unde oglinzi impunătoare tronează în săli majestuos decorate.

Având pana și cerneala în față, dar și mulți ochi care privesc iscoditori spre cele 3000 de pagini dedicate fiecărui suflet drag pe care l-am întâlnit în viață, încerc să dau un răspuns la o întrebare pe care oricine o ridică, în mare taină, la un moment dat: acum când trăim în era tehnologiei de high level, iar relațiile intime se consumă după alte principii și așteptări, mai este, oare, Casanova actual în acest interval de timp când se împlinesc aproape patru secole de la nașterea sa? Eu cred că da. Mai mult decât atât, îmi face plăcere să cred că, în orice univers interior în care se mai păstrează încă ideea de respect pentru tot ceea ce este carismă autentică, umor, originalitate, șarm, tact, eleganță, rafinament și forță creatoare, Giacomo va fi mereu o nevoie și, totodată, o prezență sufletească. Spun aceasta, pentru că el rămâne singurul care ne poate învăța, într-o manieră autentică doar de el știută, cât este de important să iubim ca să cunoaștem... și să cunoaștem ca să trăim...

Îi mulțumesc autorului Alin L. Mărginean pentru că această carte a sa ne va aminti un asemenea adevăr prețios încă mult timp de aici înainte...

CȘ II Dr. Varga Attila
Institutul de Istorie „George Barițiu”
din Cluj-Napoca al Academiei Române

*Carte scrisă în slujba adevărului, ca
exercițiu de kinetoterapie pentru
menținerea lucidității mentale, în chip
de iluminare istorică, și nu numai.
Iar istoria mi-e necesară pentru a
mă putea înțelege și descoperi în
drumul către veritabila dimensiune
a Adevărului, ce trebuie căutată
și invocată în această viață.*

Alin L. Mărginean

CAPITOLUL I

Introducere în lumea lui Casanova

Totul a început într-o duminică...

Treceam prin salonul de acasă, când am observat că începea un nou film la televizor. După vreo câteva minute de plimbare prin casă fără vreun scop anume, revin în fața televizorului când, atenția mi-a fost reținută de către un semn francmasonic ce-l descopăr în filmul ce tocmai începuse. Mă uit mai bine... Casanova.

Casanova? Casanova ăla'...?

Și mă așez, din ce în ce mai captivat de ceea ce vedeam. Eram într-o duminică după-amiază și parcă vroiam să urmăresc filmul acesta care, cel puțin pentru mine, începuse într-o notă inedită, părând astfel a fi mult mai special.

Atunci s-a petrecut declicul care a declanșat intrarea mea în lumea lui Casanova. O intenție ce mai apoi s-a transformat într-o dorință și dorința într-o obsesie care nu-mi lasă nici măcar timp de odihnă. Doream să pătrund în lumea lui Casanova și să descopăr adevăratul ei caracter; eram hotărât să descopăr

adevăratele valențe ale luminii istorice, ale adevărului trăit de el și de ceilalți protagoniști.

Acum, când aștern aceste gânduri, sunt deja „trecut” prin povestea lui și îmi amintesc că fix acum un an, după muulte negocieri cu Alina, ne aflam cu copiii, după vizitarea Veneției, locul de naștere a lui Casanova, la Castelul Dux din Republica Cehă, unde contemplam locul în care-și petrecuse Casanova ultimii ani din viață; locul unde începuse el să aștearnă pe hârtie opera literară ce-l va consacra peste timp: *Istoria vietii mele*. O capodoperă care peste câteva sute de ani avea să fie achiziționată de statul francez, cu multe milioane de euro.

Mă aflam în locul în care Casanova părăsise această lume care nu-i dibuise adevăratele năzuințe, dorințe, aspirații dar, mai ales, nu înțelesese strategia aleasă de el pentru împlinirea în această lume. O lume ce era doar preocupată și pregătită să devoreze „lucruri ieșite din comun”, așa cum le fabricase, ce-i drept, chiar Casanova, într-o manieră unică până atunci în literatură.

Îmi vin în minte cuvintele lui Leonardo da Vinci, atât de actuale și profunde: „Știința puțină îi face pe oameni pedanți, în timp ce știința multă îi face modești; așa cum spicele goale își înalță spre cer capetele lor trufașe, în timp ce spicele pline se apleacă spre pământ sub greutatea lor”. Aceste gânduri ale lui da Vinci sunt atât de autentice și azi, când viața noastră este atât de împlinită și conturată de cuceririle actualei tehnologii care evoluează cu pași amețitori, de la o zi la cealaltă. Totuși, există anumite umbre ale istoriei

care sunt greșit interpretate și care așteaptă de la noi să le înlăturăm, în beneficiul adevărului.

Care este însă secretul lui Casanova? Ce anume a făcut el pentru a se încununa cu acești lauri ai gloriei după moartea sa? A mai făcut cineva o mișcare asemănătoare până atunci? A mai avut cineva această inspirație și putere în a manevra spiritual propria lui clasă socială, care deborda prin superficialitate și alterare?

„Acel” Casanova, recunoscut de toata lumea, începuse să-mi dea și mie bătaie de cap. Simțeam că trebuie să lupt cu o forță (a lumii) care tindea să mă anihileze și așa am intrat în acest „joc” care mai târziu s-a transformat într-o cercetare. Cunoșteam că numai „știința se face cu fapte, după cum o casă se face cu pietre, dar o acumulare de fapte nu este știință, după cum o grămadă de pietre nu este o casă”, așa cum spunea Henri Poincaré.

Eram, deci, acolo cu soția mea căreia, în multe discuții stârnite de noua mea pasiune pentru „pensionarul” de la Castelul Dux, încercasem să-i spun în milioane de feluri că acest Casanova este un cu totul alt personaj decât cel cunoscut și recunoscut de profani numai pentru amorurile și cuceririle lui, conform ipostazei lui, alterate în esență, dar consacrate în întreaga lume.

Atunci, la castelul Dux, am zăbovit în camera de la etajul întâi. În acel loc, m-am reîntors imediat, dar singur, după ce trecusem cu grupul de turiști pe acolo. În acel loc am simțit că am posibilitatea să intru, să inițiez cumva legătura cu „universul” lui. Să descopăr ceea ce-mi lăsase el să descopăr. Anume,

personalitatea și sensul acțiunilor lui. Atât cât voi putea eu înțelege... Lucru pentru care am așternut următoarele gânduri și impresii.

„Greșelile mele vor arăta la cei care gândesc arta de a pași mereu lângă prăpastie fără a cădea în ea; tot ce îți trebuie este curaj, pentru că forța fără încrederea în sine e inutilă» (Giacomo Casanova di Seingalt, *Istoria vieții mele*).

CAPITOLUL II

Direcții de dezvoltare și propagare

Cine nu-l cunoaște acum pe Giacomo Casanova?

Dincolo de filme, cărți, articole, studii dedicate aventurilor lui romantice, chiar și în limbajul comun folosim acest nume, „Casanova”, pentru a desemna un seducător obsedat de femei, un libertin imoral a cărui principală ocupație este aceea de a trece de la o aventură la alta. Se pare că filmele și cărțile care îi sunt dedicate în mediul profan evidențiază numai aceste aspecte. Dar aceasta este o greșeală! Casanova înseamnă cu mult mai mult și oricine s-a apropiat de el și de operele pe care le-a lăsat (să nu uităm că este unul dintre cei mai mari scriitori din secolul său) ar descoperi în persoana lui Casanova un personaj complex, extraordinar, care în ciuda abordărilor profane de aventurier, cu siguranță poate fi privit într-o altă aură.

Desăvârșit în complexitatea și anvergura-i francmasonică, preocupat în a cunoaște și a vizita frăția europeană a vremii, Casanova a fost, fără îndoială, un practicant îndârjit al Artei Regale, așa cum încercăm și noi să o revelăm.

Autobiografia lui, departe de a fi o poveste pornografică – percepută astfel doar de către mediul profan doritor și consumator de astfel de povești -, este un șir neîntrerupt de aventuri fermecătoare, romantism, călătorii, dialoguri cu persoane extraordinare, de gânduri filozofice ale unui scriitor prolific, cronicar al vremii, aventurier, jucător, om de stat, scriitor remarcabil al secolului al XVIII-lea. Găsim în acest personaj, simțim nevoia să o repetăm, o combinație reușită de magie, afaceri, istorie, spionaj, armată, diplomatie, acțiune, călătorii, sociologie, sex, dramă și, bineînțeles, practicarea și cultivarea virtuților francmasonice. Mulți ar vrea să știe care este adevărul legat de femeile din viața lui Casanova, iar în acest sens anumite elemente ale vieții sale ne vor da indicii folositoare – nu intenționez să rezum aici cele câteva mii de pagini ale autobiografiei sale, ci să descoperim împreună, acum, lumea lui Casanova, văzută și din altă perspectivă.

Încerc să expun aceste idei cât mai comprimat, astfel încât totul să se vadă cât mai clar, cât mai transparent.

S-a născut în interiorul Palatului Merati din Veneția, la 2 aprilie 1725, pe Strada Commedia, ca fiu a doi actori, deși din zvonurile vremii aflăm că tatăl adevărat ar fi fost nobilul Michele Grimani (sau acesta era doar un alt truc pentru a-și „descoperi” astfel întregii lumi, rădăcinile sale nobile și motivația titlurilor sale nobiliare ce le va purta pe durata vieții, ca o cheie de acces către marea nobilime), iar mama, amanta acestuia; în tot cazul, a fost crescut de bunica lui. Din cauza sănătății lui precare și a dificultăților de vorbire

și citire a fost considerat bolnav mintal și, la vârsta de 8 ani, în urma unei puternice crize, a ajuns aproape în pragul morții.

Bunica, Marzia Baldissera, alintată "Ma Qiya", l-a dus atunci la un soi de vrăjitoare care, vindecându-l complet, i-a „deblocat” mintea; copilul s-a recuperat într-un timp extrem de scurt și a demonstrat nu numai că avea o memorie deosebită, dar și o inteligență fantastică. Se pare că, în urma acestor repetate experiențe, dar și a reușitelor lor, Casanova a fost atras de magie, de arta ezoterică și chiar de practicarea acestora. Arătând și demonstrând ingeniozitate, magia și ritualurile ezoterice au devenit substratul relațiilor atât de personale cu multitudinea personajelor reprezentând sexul opus care s-au perindat prin viața sa.

A studiat latina, greaca, literatura clasică, teologia, matematica, muzica, a fost admis la Facultatea de Drept din Padova la vârsta de numai 12 ani, facultate pe care a terminat-o la frageda, încă, vârstă de 16 spre 17 ani. Mai târziu, în anul 1742, a obținut și doctoratul în drept.

Fără succes poate fi considerată încercarea sa din vremea tinereții de a se apropia de Biserică. Atunci, se credea că acest demers este cheia ce putea asigura o minima evoluție și prosperitate unei persoane de condiție modestă, în drumul către aristocrația vremii.

Așa cum vom încerca să arătăm în continuare, succesul însoțește personajul în evoluția sa. Astfel, dacă va fi un succes ascensional, vom avea de a face cu un succes emoțional determinat de clasa socială care era observatorul și criticul lui cel mai virtuos. Evident că succesul va rămâne ca o manifestare a conștiinței,

iar fără a avea contact inițial cu formele de apreciere, cum ar fi lauda, identificarea, înțelegerea și susținerea, succesul nu ar avea de ce să se nască. În măsura în care prin succesul repurtat, Casanova reușește să ne transmită euforia momentului, putem reflecta asupra posibilelor învățăminte, dar și asupra strategiilor folosite, pentru a se ajunge la forme reale ale admirației: lauda și aprecierea colectivă.

Pentru satisfacerea nevoilor notabile în istorie, recompensa cea atât de mult râvnită consta în inducerea unui succes astfel încât autorul se va fi văzând imediat propulsat din anonim și oferindu-i-se o poziție socială garantat mai bună. Mai rămâne o componentă de identificat, ca un ingredient necesar și suficient în prelungirea entuziasmului împărtășit în masă: câștigarea de admiratori raționali, dar și statornici. Doar astfel se pot găsi soluții viabile pentru ca sistemul de vase comunicante al succesului să fie unul durabil.